

KARTA PRZEDMIOTU (SYLABUS)¹

OPIS PRZEDMIOTU

Kod przedmiotu		Nazwa przedmiotu	Choroby wewnętrzne Endokrynologia	
0912/URad/WNMinOZ/ST-NST/E08			Internal diseases Endocrinology	
Język wykładowy		Polski		
Rok akademicki		2025/2026		
Kierunek w zakresie		Lekarski		
Poziom studiów		Studia jednolite magisterskie		
Profil studiów		Ogólnoakademicki		
Forma studiów		Stacjonarne/Niestacjonarne		
Semestr/ semestry		IX zimowy		
Przynależność do grupy zajęć		Moduł E: Nauki kliniczne niezabiegowe		
Status przedmiotu		Obowiązkowy		
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS		Forma zajęć	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	Liczba punktów ECTS
		Ćwiczenia kliniczne	35 h	3 ECTS
		Seminarium	10 h	
Powiązanie przedmiotu	z profilem studiów ²	Przedmiot związany z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową i uwzględnia udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.		1 ECTS
	z dyscypliną ³	Nauki medyczne		2 ECTS
Forma nauczania ⁴		Zajęcia realizowane w szpitalu		
Wymagania wstępne		Realizacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych z poprzednich semestrów studiów. .		
Jednostka prowadząca		Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu		
Koordynator		Lek. med. Ewa Pawlik-Rak		
Adres strony internetowej pjo		https://wnminoz.uniwersytetradom.pl/		
Adres e-mail koordynatora		e.pawlik-rak@uthrad.pl		

EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE, REALIZACJA ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH, WERYFIKACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Cel kształcenia:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z schorzeniami układu endokrynologicznego, zaburzeniami metabolicznymi i cukrzycą, podstawami diagnostyki i zasadami leczenia.
Treści programowe: Ćwiczenia kliniczne	<p>Ćwiczenia kliniczne: 20 h prowadzonych jako 5 spotkań po 4 h.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cukrzyca: objawy, diagnostyka i klasyfikacja. Zasady leczenia cukrzycy typu 1, jej monitorowania i kryteria wyrównania cukrzycy. Zasady leczenia cukrzycy typu 2. 2. Stany nagłe w cukrzycy. Diagnostyka chorób tarczycy. Wole obojętne, niedoczynność tarczycy. Nowotwory tarczycy. Cukrzyca: zaliczenie testowe. 3. Choroby przebiegające z nadczynnością tarczycy. Fizjologia gospodarki wapniowo-fosforanowej. Choroby przytarczyc. Choroby tarczycy i przytarczyc: zaliczenie testowe. 4. Stany nagłe w endokrynologii. Nadczynność kory nadnerczy: zespół Cushinga, zespół Conna. 5. Choroby rdzenia nadnerczy: guz chromochłonny. Niedoczynność kory nadnerczy: choroba Addisona. Nadnercza, stany nagłe: zaliczenie testowe. <p>Fizjologia podwzgórza i przysadki mózgowej. Testy diagnostyczne w chorobach podwzgórza i przysadki mózgowej. Choroby podwzgórza i przysadki mózgowej. Przysadka mózgowa: zaliczenie testowe.</p> <p>Podsumowanie zajęć. Ocena umiejętności i kompetencji w zakresie zwartych w Sylabusie efektów kształcenia. Zaliczenie przedmiotu.</p>
Treści programowe: Seminarium	<p>Seminarium: 10 h prowadzonych jako 5 spotkań po 2 h.</p> <p>Seminaria są integralnie związane z ćwiczeniami klinicznymi i stanowią wstęp teoretyczny do ćwiczeń praktycznych w bezpośrednim kontakcie z pacjentem.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Cukrzyca. 2. Tarczyca: nadczynność, niedoczynność. Przytarczyce. 3. Nadnercza. 4. Gonady. 5. Przysadka mózgowa. Podsumowanie zajęć.
Metody dydaktyczne:⁶	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ćwiczenia kliniczne <ul style="list-style-type: none"> • Badanie pacjentów, analizowanie historii chorób, wyników badań. • Omówienie terapii i jej celów. • Planowanie terapii. • Rokowania u pacjentów hospitalizowanych w Oddziale. • Praktyczne wykorzystanie wiedzy zdobytej na zajęciach (seminaria) 2. Seminarium <ul style="list-style-type: none"> • Metoda okrągłego stołu (swobodna dyskusja). • Metoda stolików eksperckich. • Projekty przygotowane przez studentów w ciągu semestru. • Analiza przypadków • Dyskusja panelowa. • Dyskusja seminaryjna 3. Praca samodzielna <ul style="list-style-type: none"> • Analiza literatury, studiowanie przypadków. • Przygotowanie projektów.

<p>Rygor zaliczenia, kryteria oceny osiągniętych efektów uczenia się:</p>	<p><i>Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest osiągnięcie wszystkich wymaganych dla przedmiotu efektów uczenia się. Uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich form zajęć wchodzących w skład przedmiotu jest równoznaczne z jego zaliczeniem i zdobyciem przez studenta przyporządkowanej przedmiotowi liczby punktów ECTS.</i></p> <p>1. Ćwiczenia kliniczne</p> <p><i>Warunkiem uzyskania oceny pozytywnej z ćwiczeń jest przygotowanie studenta do odbywania ćwiczeń z zakresu materiału wg zagadnień zawartych w sylabusie w oparciu o podaną literaturę podstawową i uzupełniającą.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>W okresie 5 tygodni ćwiczeń przeprowadzane są 4 testy z zakresu materiału omawianego na wcześniejszych zajęciach, wg zawartego w sylabusie harmonogramu ćwiczeń. Z każdego testu student może otrzymać maksymalnie 15 punktów. Łącznie student może otrzymać maksymalnie 60 punktów z 4 obowiązujących testów (4 x 15 pkt.). Uzyskane z testów punkty są składowymi oceny końcowej z wiedzy studenta.</i> <i>Nieusprawiedliwiona nieobecność na zajęciach jest równoważna z zerową ilością punktów z testu.</i> <i>W przypadku usprawiedliwionej lub nieusprawiedliwionej nieobecności zaliczenie testu możliwe jest w terminie wyznaczonym przez prowadzącego ćwiczenia.</i> <i>Posiadanie podczas sprawdzianów i repetytoriów jakiegokolwiek urządzenia służącego do przekazywania informacji lub korzystanie z materiałów dydaktycznych czy z pomocy innych studentów jest równoznaczne z uzyskaniem zerowej liczby punktów</i> <p>2. Seminarium</p> <p><i>Student na seminaria przychodzi przygotowany z zakresu materiału wg zagadnień zawartych w sylabusie, w oparciu o podaną literaturę podstawową i uzupełniającą.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Podczas seminarium student może być proszony o ustną odpowiedź na temat poruszany podczas seminarium (odpowiedź punktowana max. 1 punkt.</i> <i>Student może też uzyskać dodatkowy 1 punkt za aktywność w czasie seminarium (odpowiedź ustna).</i> <i>Łączna maksymalna ilość punktów za aktywność we wszystkich seminariach to 6 punktów (6 x 1 punkt) Uzyskane w ten sposób punkty są brane pod uwagę przy ocenie końcowej z wiedzy studenta.</i> <p>3. Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę.</p> <p><i>Składowe zaliczenia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Wiedza-testy (4 testy w trakcie zajęć) (60%- składowe z oceny końcowej) - maksymalnie 60 punktów.</i> <i>Umiejętności- arkusz obserwacyjny (30%- składowe z oceny końcowej) - maksymalnie 30 punktów.</i> <i>Kompetencje - arkusz obserwacyjny (10%- składowe z oceny końcowej) - maksymalnie 10 punktów.</i>
<p>Sposób obliczania oceny końcowej:</p>	<p><i>Sposób obliczenia oceny końcowej (dokładnej) z przedmiotu uwzględniający wszystkie jego formy określony został w Regulaminie studiów (§37-40). Ocena dokładna obliczana jest w systemie Wirtualnej Uczelni na podstawie ocen uzyskanych z poszczególnych form przedmiotu.</i></p> <p><i>Skala ocen dla poszczególnych form zajęć uwzględnianych w obliczeniu oceny dokładnej.</i></p> <p>1. Ćwiczenia kliniczne i seminarium</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>3,0 (dostateczny) – 60-69 pkt.</i> <i>3,5 (dostateczny plus) – 70-75 pkt.</i> <i>4,0 (dobry) – 76-84 pkt.</i> <i>4,5 (dobry plus) – 85-90 pkt.</i> <i>5,0 (bardzo dobry) – 91-100 pkt.</i>

Efekty uczenia się dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i formy zajęć ⁷				Metody weryfikacji efektów uczenia się	
Numer efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla przedmiotu (PEU) Student, który zaliczył przedmiot (W) zna i rozumie/ (U) potrafi:	Kierunkowy efekt uczenia się (KEU) i stopień osiągnięcia	Forma zajęć	Forma weryfikacji (zaliczeń)	Metody sprawdzania i oceny

<p>W1</p>	<p>uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, przyczyny, objawy, zasady</p> <p>diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób występujących u dzieci oraz ich powikłań:</p> <p>1) krzywicy, tężyczki, zaburzeń gospodarki wodno-elektrolitowej i kwasowo-zasadowej;</p> <p>2) wad serca, zapalenia mięśnia sercowego, wsierdza i osierdza, kardiomiopatii, zaburzeń rytmu serca, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, nadciśnienia płucnego, omdleń;</p> <p>3) chorób układu oddechowego oraz alergii, w tym wad wrodzonych układu oddechowego, rozstrzeni oskrzeli, zakażeń układu oddechowego, gruźlicy, mukowiscydozy, astmy, alergicznego nieżyty nosa, pokrzywki, atopowego zapalenia skóry, wstrząsu anafilaktycznego, obrzęku naczynioworuchowego;</p> <p>4) niedokrwistości, skaz krwotocznych, stanów niewydolności szpiku, chorób nowotworowych wieku dziecięcego, w tym guzów litych typowych dla wieku dziecięcego, pierwotnych i wtórnych niedoborów odporności;</p> <p>5) ostrych i przewlekłych bólów brzucha, wymiotów, biegunek, zaparć, krwawień z przewodu pokarmowego, choroby wrzodowej, nieswoistych chorób jelit, chorób trzustki, cholestaz, chorób wątroby, alergii pokarmowych, wad wrodzonych przewodu pokarmowego;</p> <p>6) ostrego uszkodzenia nerek, przewlekłej choroby nerek, zakażeń układu moczowego, zaburzeń oddawania moczu, wad wrodzonych układu moczowego, choroby refluksowej pęcherzowo-moczowodowej, kamicy nerkowej, chorób kłębuszków nerkowych, chorób cewkowo-śródmiaższowych (tubulopatie, kwasice cewkowe), chorób nerek genetycznie uwarunkowanych, nadciśnienia nerkopochodnego;</p> <p>7) zaburzeń wzrastania, chorób tarczycy i przytarczyc, chorób nadnerczy, cukrzycy, otyłości, zaburzeń dojrzewania, zaburzeń funkcji gonad;</p> <p>8) mózgowego porażenia dziecięcego, zapaleń mózgu i opon mózgowo-rdzeniowych, drgawek, padaczki;</p> <p>9) najczęstszych chorób zakaźnych wieku dziecięcego;</p> <p>10) układowych chorób tkanki łącznej, w tym młodzieńczego idiopatycznego zapalenia stawów, tocznia rumieniowatego układowego, zapalenia skórno-mięśniowego, układowych zapaleń naczyń, oraz innych przyczyn bólów kostno-stawowych (niezapalnych, infekcyjnych i reaktywnych zapaleń stawów oraz spondyloartropatii młodzieńczych):</p>	<p>E.W3 +</p>	<p>Ćwiczenia kliniczne Seminarium</p>	<p>Zaliczenie na ocenę</p>	<p>Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.</p>
------------------	---	-------------------	---	--------------------------------	--

<p>W2</p> <p>uwarunkowania środowiskowe i epidemiologiczne, przyczyny, objawy, zasady diagnozowania i postępowania terapeutycznego w przypadku najczęstszych chorób internistycznych występujących u dorosłych oraz ich powikłań:</p> <p>1) chorób układu krążenia, w tym choroby niedokrwiennej serca, wad serca, chorób wsierdza, mięśnia serca, osierdza, niewydolności serca (ostrej i przewlekłej), chorób naczyń tętniczych i żylnych, nadciśnienia tętniczego (pierwotnego i wtórnego), nadciśnienia płucnego;</p> <p>2) chorób układu oddechowego, w tym chorób dróg oddechowych, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, astmy, rozstrzeni oskrzeli, mukowiscydozy, zakażeń układu oddechowego, gruźlicy, chorób śródmiąższowych płuc, opłucnej, śródpiersia, obturacyjnego i centralnego bezdechu sennego, niewydolności oddechowej (ostrej i przewlekłej), nowotworów układu oddechowego;</p> <p>3) chorób układu pokarmowego, w tym chorób jamy ustnej, przełyku, żołądka i dwunastnicy, jelit, trzustki, wątroby, dróg żółciowych i pęcherzyka żółciowego, nowotworów układu pokarmowego;</p> <p>4) chorób układu wydzielania wewnętrznego, w tym chorób podwzgórza i przysadki, tarczycy, przytarczyc, kory i rdzenia nadnerczy, jajników i jąder, oraz guzów neuroendokrynnych, zespołów wielogruzołowych, różnych typów cukrzycy, zespołu metabolicznego, otyłości, dyslipidemii i hipoglikemii, nowotworów jajników, jąder i tarczycy, nowotworów neuroendokrynnych;</p> <p>5) chorób nerek i dróg moczowych, w tym ostrego uszkodzenia nerek i przewlekłej choroby nerek we wszystkich stadiach oraz ich powikłań, chorób kłębuszków nerkowych (pierwotnych i wtórnych, w tym nefropatii cukrzycowej i chorób układowych) i chorób śródmiąższowych nerek, nadciśnienia nerkopochodnego, torbieli nerek, kamicy nerkowej, zakażeń układu moczowego (górnego i dolnego odcinka), chorób nerek w okresie ciąży, nowotworów układu moczowego – nowotworów nerek, pęcherza moczowego, gruczołu krokowego;</p> <p>6) chorób układu krwiotwórczego, w tym aplazji szpiku, niedokrwistości, granulocytopenii i agranulocytozy, małopłytkowości, białaczek ostrych i przewlekłych, szpiczaków, nowotworów mielo- i limfoproliferacyjnych, zespołów mielodysplastycznych, szkodliwych zmian krwi, trombofilii, zaburzeń krwi w chorobach innych narządów;</p> <p>7) chorób reumatycznych, w tym chorób układowych tkanki łącznej (reumatoidalnego zapalenia stawów, wczesnego zapalenia stawów, toczenia rumieniowatego układowego, zespołu Sjögrena, sarkoidozy, twardziny układowej, idiopatycznych mioPATII zapalnych), spondyloartropatii, krystalopatii, rumienia guzowatego, zapaleń stawów związanych z czynnikami infekcyjnymi, zapaleń naczyń oraz niezapalnych chorób stawów i kości (choroby zwyrodnieniowej,</p>					
	E.W7 ++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.	

U1	przeprowadzić pełne i ukierunkowane badanie fizykalne dorosłego dostosowane do określonej sytuacji klinicznej, w tym badanie: 1) ogólnointernistyczne; 2) neurologiczne; 3) ginekologiczne; 4) układu mięśniowo-szkieletowego; 5) okulistyczne; 6) otolaryngologiczne; 7) geriatryczne;	E.U5 +	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
U2	podejmować wspólnie z pacjentem decyzje diagnostyczno-terapeutyczne (oceniać stopień zaangażowania pacjenta, jego potrzeby i możliwości w tym zakresie, zachęcać pacjenta do brania aktywnego udziału w procesie podejmowania decyzji, omawiać zalety, wady, spodziewane rezultaty i (zgodnie z wytycznymi i zasadami):	E.U26 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K1	Nawiązania i utrzymania głębokiego oraz pełnego szacunku kontaktu z pacjentem, a także okazywania zrozumienia dla różnic światopoglądowych i kulturowych.	K.K1 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K2	Kierowania się dobrem pacjenta.	K.K2 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K3	Przestrzegania tajemnicy lekarskiej i praw pacjenta.	K.K3 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K4	Podejmowania działań wobec pacjenta w oparciu o zasady etyczne, ze świadomością społecznych	K.K4 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K5	Propagowania zachowań prozdrowotnych.	K.K6 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K6	Korzystania z obiektywnych źródeł informacji.	K.K7 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
K7	Wdrażania zasad koleżeństwa zawodowego i współpracy w zespole specjalistów, w tym z przedstawicielami innych zawodów medycznych, także w	K.K9 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.

K8	Przyjęcia odpowiedzialności związanej z decyzjami podejmowanymi w ramach działalności zawodowej, w tym w kategoriach bezpieczeństwa własnego i	K.K11 +++	Ćwiczenia kliniczne Seminarium	Zaliczenie na ocenę	Test pisemny Arkusze obserwacyjny, test praktyczny.
-----------	--	--------------	--------------------------------------	---------------------	--

Literatura i pomoce naukowe

Literatura podstawowa

Bolanowski M., Kuliczowska-Płaksej J. (red.). 2019. Endokrynologia w praktyce klinicznej: podręcznik dla studentów. Wrocław: Uniwersytet Medyczny.
 Syrenicz A. (red.). 2017. Zarys endokrynologii klinicznej. Szczecin: Pomorski Uniwersytet Medyczny
 Szczeklik A. 2013. Choroby wewnętrzne: na podstawie Interny Szczeklika. Kraków: Medycyna Praktyczna.
 Szczeklik A. 2021. Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych. Kraków: Medycyna Praktyczna.

Literatura uzupełniająca

1. Pyrżak B., Walczak M. 2019. Endokrynologia wieku rozwojowego Warszawa: PZWL

Inne pomoce naukowe

Rzutnik multimedialny, laptop.

Sprzęt jednorazowego użytku, rękawiczki (np. bezpudrowe rękawice winylowe).

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS

Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]	
	Praca własna studenta: zajęcia bez nauczyciela (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w ćwiczeniach klinicznych	-	35 h
Udział w seminarium		10 h
Przygotowanie się do wykładów/ćwiczeń/seminariów/ Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	45 h	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	45 h/ 1,5 ECTS	45 h/ 1,5 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	3 ECTS¹⁰	

Informacje dodatkowe, uwagi

W przypadku studentów ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych, określone powyżej (w karcie) metody i formy weryfikacji efektów uczenia się dostosowuje się odpowiednio do indywidualnych potrzeb tych studentów. Szczegółowe zasady i formy wsparcia studentów ze szczególnymi potrzebami: w tym z niepełnosprawnością, przewlekle chorych podczas zajęć, zaliczeń i egzaminów określono w: Regulaminie Studiów, Zasadach Studiowania, Procedurze dotyczącej zapewnienia dostępności procesu kształcenia studentom ze szczególnymi potrzebami, w tym: z niepełnosprawnością, przewlekle chorych.